

3. EKOZNAČKY

Ekoznačky (Bio, Fair Trade, FSC, Ekologicky šetrný výrobek)

Značek na obalech můžeme najít velké množství. Jen některé se ale vztahují k životnímu prostředí a jen některé jsou spolehlivé. Čtyři značky, na které se tento list zaměřuje, jsou spolehlivými ekoznačkami, jejich udělení podléhá zveřejněným a náročným pravidlům certifikace.

Značka **Bio – Produkt ekologického zemědělství** je českou ekoznačkou. Certifikaci udílí a kontroluje o. p. s. KEZ (Kontrola ekologického zemědělství). V roce 2007 bylo v ČR 1249 ekofarem, 223 výrobců biopotravin a plocha ekologicky obhospodařované půdy zabírala 7,2 % celkové výměry zemědělské půdy u nás. Hlavními znaky ekologického zemědělství je:

- nepoužívání umělých hnojiv, pesticidů a geneticky modifikovaných organismů,
- chování zvířat v jejich přirozených podmínkách,
- výroba biopotravin bez přídavku umělých potravinářských aditiv.

Více informací, seznam výrobců a prodejen na <http://www.pro-bio.cz/>.

Ekologicky šetrný výrobek

Jedná se opět o českou ekoznačku, spravovanou Agenturou pro ekologicky šetrné výrobky. Národní program označování ekologicky šetrných výrobků byl vyhlášen 14. dubna 1994. Systém vznikl z iniciativy ministra životního prostředí a ministra hospodářství.

Značka se udílí dle kritérií stanovených pro jednotlivé kategorie výrobků a zaručuje, že při výrobě byly minimalizovány negativní ekologické vlivy. Výrobek by měl být zároveň příznivý i k lidskému zdraví.

Další informace a databáze certifikovaných výrobků na <http://www.cenia.cz/>.

Fair Trade („spravedlivý obchod“) je mezinárodní značka, která v sobě zahrnuje nejen ekologický, ale i sociální rozměr. Označuje se jí alternativní přístup ke konvenčnímu mezinárodnímu obchodu. Cílem je udržitelný rozvoj pro znevýhodněné výrobce převážně z chudších rozvojových zemí – Afriky, Latinské Ameriky a jižní a jihovýchodní Asie. Tohoto cíle se snaží docílit především poskytováním férových obchodních podmínek pro zapojené výrobce a informováním spotřebitelů o situaci výrobců a jejich zaměstnanců v rozvojových zemích.

Značka Fair Trade zaručuje, že při výrobě produktu

- nebylo využito dětské práce,
- zaměstnanci dostali za svou práci řádně zaplacené a mají od svého zaměstnavatele (většinou menší družstva výrobců) zaručeno i určité základní sociální a zdravotní zajištění
- pěstování plodin probíhá ekologicky šetrným způsobem

Více informací a přehled míst s prodejem zboží se značkou Fair Trade na www.fairtrade.cz.

3. EKOZNAČKY

FSC (Forest Stewardship Council)

Tato značka je také mezinárodní a najdeme ji na výrobcích ze dřeva, které vyrostlo v šetrně obhospodařovaných lesích. U nás získaly certifikaci zatím čtyři lesy a 20 výrobců. FSC je nezávislá nevládní nezisková organizace, založená v Torontu roku 1993. Základní myšlenkou organizace FSC je podporovat

- environmentálně odpovědné,
- sociálně přínosné a
- ekonomicky životaschopné

obhospodařování lesů celého světa, a tím napomoci chránit mizející, ohrožené a devastované světové lesy.

Podkladem pro certifikaci lesů v České republice je Český standard FSC. Ten směřuje k obnově zdravých listnatých a smíšených lesů obhospodařovaných šetrným způsobem. Podle Českého standardu FSC se v lesích kupříkladu nesmějí při těžbě vytvářet velké paseky, používat geneticky modifikované organismy, hnojiva ani nebezpečné chemikálie. V lese se naopak ponechává část dřeva k zetlení, doupné stromy jako hnízdiště ptáků a v určitých – zvláště citlivých – částech lesů se omezuje hospodaření. Podle požadavků FSC by rovněž měli být přednostně zaměstnáváni místní obyvatelé. Důraz je kladen i na bezpečnost práce.

Systém FSC dbá na otevřenost vůči veřejnosti. Občané se v rámci certifikace mohou vyjadřovat k hospodaření v okolních lesích, podílet se více na jeho plánování a dozvídat se o výsledcích certifikace lesů ve svém okolí.

Další informace a seznam certifikovaných výrobků u nás najdete na <http://www.czechfsc.cz/>.

3. EKOZNAČKY

EKOZNAČKY – pro mladší žáky

- Cíl:** 1. Žák rozliší výrobky s ekoznačkou od ostatních.
2. Zdůvodní jejich význam pro ŽP a místní komunitu.
3. Zmapuje výrobky s danými ekoznačkami v místních obchodech.

	Aktivita	Čas	Pomůcky
1.	E – Co jsme nakoupili	15 min.	Loga ekoznaček (Příloha 11 (CD)), výrobky/obaly přinesené z domova, příp. donesené učitelem, pracovní listy (Příloha 8)
2.	U – Známe svoji ekoznačku	20 min.	Rozstříhaná loga ekoznaček, obrázky a popisy značek (Příloha 7 (CD)), PL
3.	R – Příběh výrobku	10 min.	PL/sešit

Věk: 6. – 7. třída

Popis hodiny:

Žáci se v hodině seznámí se čtyřmi ekoznačkami na základě výrobků a obalů, které sami přinesou, a poté doplní své znalosti o texty a obrázky rozvěšené učitelem po třídě. Ve skupinách se podrobně seznámí s jednou značkou, kterou potom představí ostatním. Na závěr se vžijí do jednoho certifikovaného výrobku a popíší jeho vznik.

Program hodiny je dost nabitý, ideální by bylo pracovat ve dvou na sebe navazujících hodinách. Pokud to není možné, hodinu zkrátíte ubráním informací v Aktivitě číslo 2 – uvědomění, případně ubráním jedné z ekoznaček.

Pracovní list: Příloha 7 (CD), Příloha 8, Příloha 11 (CD)

Motivace: Žákům ukážeme a po třídě vyvěsíme loga Bio, Fair Trade (FT), Šetrného lesního hospodaření (FSC – Forest Stewardship Council) a Ekologicky šetrného výrobku (EŠV) (**Příloha 11 (CD)**). Úkolem žáků je prozkoumat obchody a přinést na další hodinu co nejvíc různých obalů, případně výrobků s danými ekoznačkami.

1. Co jsme nakoupili

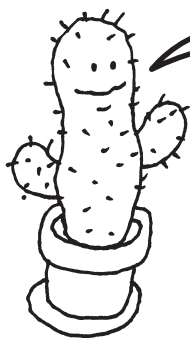
Necháme žáky vyložit na lavici obaly/výrobky, které přinesli, a necháme je pracovat ve čtveřicích (dvě lavice za sebou). Rozdáme jim pracovní listy (**Příloha 8**). Jejich úkolem je společně probrat (viz PL):

- co kdo přinesl
- zda jednotlivé výrobky znají
- čím se tyto výrobky (se značkou) liší od ostatních výrobků stejného druhu, ale bez značky
- kde je koupili
- na co by se chtěli nějakého výrobku zeptat
- kolik výrobků mají s jednotlivými značkami

Po diskusi každá skupina vybere jeden nejméně známý výrobek, který potom představí ostatním dle bodů, které společně probírali. Pokud by se opakovaly výrobky se stejnou značkou, vyzveme další skupiny, aby zvolily výrobek se značkou, o které se ještě nemluvalo. Učitel potom запиše na tabuli, kolik bylo v které skupině výrobků s jednotlivými značkami. Společně vyhodnotíme, jakých výrobků bylo nejvíce, jakých nejméně a proč.

3. EKOZNAČKY

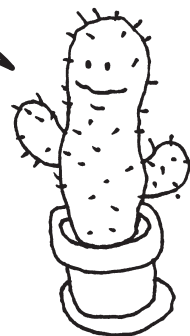
Tip: Lze předpokládat, že nejčastější a nejznámější budou biopotraviny. Pokud chcete, aby se žáci seznámili na „vlastní oči“ i s dalšími typy ekoznaček, mějte výrobky a obaly v záloze, můžete pak do každé skupiny dát jeden méně známý.

2. Známe svoji ekoznačku

Pokud byly v jednotlivých skupinách zastoupeny všechny značky, vyzveme žáky, aby si každý ze skupiny vzal obal/výrobek s jinou značkou. Poté se vytvoří nové skupiny dle stejných značek. Pokud je žáků hodně, rozdělíme vzniklé skupiny napůl tak, abychom celkem měli osm skupin. Pokud výrobky nebyly rovnoměrně zastoupeny, rozdělíme žáky do čtyř, případně osmi skupin, můžeme k tomu využít rozstříhaná loga jednotlivých značek. Žáci vytvoří skupiny tak, aby se jim podařilo celé logo opět složit. Každá skupina dostane fixu jiné barvy.

Mezitím rozmístíme po třídě obrázky a popisy k jednotlivým značkám (**Příloha 7**). Sdělíme žákům, že jejich úkolem bude představit co nejlépe svou značku, popsat, co znamená a jaký je vliv výrobku na životní prostředí. Představení mohou pojmout jakoukoli formou, důležité ale je, že se do něj musí zapojit a něco říci všichni členové skupiny. Informace mohou získat z textů a obrázků rozmístěných po třídě. Každá skupina se snaží dle textu a obrázků zjistit, co patří k její značce. Pokud text či obrázek sedí k jejich značce, udělá u něj fixou tečku. Žáci si mohou dělat poznámky do pracovního listu. Při prezentaci mohou ostatní skupiny klást doplňující otázky.

Tip: Před prezentací se s dětmi domluvte na kritériích, jaké by měla správná prezentace splňovat. Kritéria, která žáci vymyslí, запиšte na tabuli a nechte potom skupiny vzájemně ohodnotit svůj výstup.

3. Příběh výrobku

Všichni si sednou na své místo, každý si vybere jeden výrobek (buď vlastní, nebo si jej půjčí od souseda) tak, aby měl jinou značku, než kterou skupina představovala. Každý si představí, že se stal oním výrobkem, a napíše příběh svého vzniku (např. „Jak se ze mě stalo máslo“). Kdo chce, může potom svůj příběh přečíst či jej můžeme i s výrobkem/obalem umístit na nástěnku.

